

poročas skoraj v vsakem svojem listu slovenskemu ljudstvu, da bi se učilo družega tamošnjega deželjega, toraj nemškega jezika. Že pred enim letom sem omenil v nekem dopisu, ki si ga ti priobčil, kako težko stane tukaj v Ameriki posebno tiste Slovence, kateri ne znajo nemškega jezika. Danes bodem to svojo trditev ponoviti in jo z nekim vzgledom tudi dokazati. Pred kratkim časom je prišel k meni neki mlad mož in sicer moj nekdanji sošolec, ki me prosil, naj ga vsaj toliko podučim v nemškem jeziku, da bode vsaj zamogel za delo vprašati. In nisem to storil, koliko sem zamogel. Čez par dni pa sem povrne zopet k meni in mi toži tako-le: „Vprašal sem kakor si me podučil v nemškem jeziku za delo, dobil je sem in že sem bil pripravljen lotiti se dela, kar na enkrat me začne delodajalec spraševati še več v nemškem jeziku. Jaz ga nisem razumel in nisem ga samo glegal. Med tem časom pa pride neki drugi in se ponudi kot delavec. Ta pa je znal vsaj za delo govoriti nemški. Takoj je bil on na moje mesto sprejet, jaz pa sem jo moral odkuriti z dolgim besednjakom! — Tukaj v Ameriki je namreč dovolj ljudi, ki še tisti, ki si zna zaprositi za delo, ga težko dobi, ki pa se ne zna razgovoriti, temu pa se godi prav tako. Sicer je zares tukaj angleški jezik prvi, toda v nemškem se da tukaj tudi vse doseči. Naše mesto naprimer Milwaukee je popolnoma nemško. Dragi študenti našega vrlega, naprednega „Štajerca“, dragi slovenski kmetje, dajte svojo deca v nemške šole, ker Vam bode enkrat Vaša deca za to gotovo izredno hvaležna. Ne poslušajte kutarjev, ne poslušajte farskih hinavcev in Vaših grabežljivih prvaških dohtarjev, ker ti želijo, da bi ljudstvo vedno ostalo v nevednosti. Dragi kmetje, verjamite meni, ki sem si skušal že mnogo sveta in ki si ga skušam še sedaj, odklenite se Vašega naprednega lista „Štajerca“, ker Vam ta list, kakor sodim jaz tukaj daleč od svoje domovine, želi edino le Vaš blagor. Ljubi domačini, odprite Vaša srca napredni, slobodni misli in želji, ki jo trosi in širi ta list med Vami, zakaj mi Slovenci tukaj v tujini, v deželi prostosti in napredka sprevidimo, da „Štajerc“ zares želi le blagor slovenskemu ljudstvu. Ubogajte ta list, skrbite za nemške šole, skrbite za nemški poduk, pustite Vaše kutarje, Vaše prvake, naj kričijo koliko hočejo nad Vami in preudarite rajši, kar Vam piše in svetuje Vaš rojak, ki je moral čez hribe in doline, čez neizmerno trudo iti s trebuhom za kruhom. Srčne pozdrave pošilja čez veliko lužo svojim domačinom: Milwaukee, 26. dne febr. 1905. A. Werschnig. — (Opomba uredništva: Ta dopis govori cele članke, Bog daj, da bi ga slovensko ljudstvo prečitalo vestno in se pa tudi ravnalo po njem, Bog daj, da bi ubogalo to, kar mu svetuje rojak, kateri se smelo ponaša s tem, da sodi nepristransko in da ne govori k svojim domačinom od domače peči.)

Iz Brežic. Celjska „žaba reglača“ se je pred kratkim zopet oglasila, in zareglala je, da so breški veteranci izbacnili tri može iz društva, češ ti so bili kot hajlovci premalo patrijotični. Med patrijote kakor

so Petrič, davkarski sluga, ki kaj rad pokuka v glažek, Curhalek, gostilničar, tudi precej nam znano ime in Petrišič, kmet od sv. Lenarta, pri sodnji dobro znana oseba, med take pametne patrijote seveda škoda, da bi zahajali navadni ljudje. Ti trije seveda niso „hajlovci“, pač pa poznajo prav dobro točko (paragraf) 312 kazenskega zakona! Tudi neki Dorn, hranilnični sluga se njim kaj rad pridruži. Dorn kaj rad povdarja: „Inbendig imer bindiš, draus tajč“, — boječ se za krubeh! Tudi vzor veteranca! Odkar so obsenčile dolge farske, črne suknje veteransko društvo se svojim uplivom, zapustili so je itak na ta ali drugi način boljši možje. Radovedna je na patrijotične čine, ki jih bode še izvršilo to društvo pod farskim uplivom zares — stara sablja.

Iz ormoške okolice. (Javna vprašanja). Dragi „Štajerc“! Ormoško slovensko društvo „Sloga“ prireja v naših šolskih poslopih teater ali gledališčne igre. Ker smo mi davkoplačevalci sezidali z ogromnimi plačili našo šolsko poslopje in ker moramo ravno za njega voljo plačevati velikanske občinske doklade, toraj javno vprašamo tukaj krajni šolski svet, nadalje okrajni šolski svet in deželni šolski svet je li je to poslopje zares za gledališčne igre postavljeno, ali pa izključno le za to, da bi se v njem podučevala naša šolska mladina? So se prirejale te igre z dovoljenjem imenovanih šolskih oblasti ali ne? Kako so zamorale v tem slučaju te oblasti kaj takega dovoliti? Mi davkoplačevalci pribijemo tukaj javno, da teatra v šoli ne maramo in prosimo omenjene oblasti, da takoj te igre prepovejo. Ko oblasti od nas zahtevajo denar, potem moramo molčati, radovedni smo ali bodejo spregovorile sedaj v tej zadevi kako besedico, ko nam je treba izpolniti opravičene naše želje!

Več davkoplačevalcev.

(Opomba uredništva: Dobro tako! Javne napake naj se bičajo tudi v javnosti! Mi upamo, da se bodejo Vaše želje jemale v poštev in da se bode Vašim prošnjam tudi ustreglo!)

Razne stvari.

Grozna nesreča. V Madridu, glavnem mestu Španije se je zgodila grozna nesreča. Zrušila se je namreč neka stavba ter podsula okoli 400 delavcev. Do 10. t. m. izvlekli so izpod razvalin že 80 mrtvih. Po mestu vlada velika žalost in razburjenost. Žene ponesrečenih delavcev hodijo s črnimi zastavami po mestu ter silijo trgovine zapirati. Na kraj nesreče je prišel sam kralj z ministri.

Strašen potres je bil te dni v Indiji. Do sedaj našteali so že 2000 mrtvih ljudi, kateri so bili pod suti. O celih vaseh danes skoraj ni več sledu.

Kuropatkin v cirkusu. V Varšavi (na Rusko-Poljskem) kazal je občinstvu neki šaljivec svojega „učenega“ osla. Naučil pa ga je bil med drugim tudi to, da je osel vsikdar, ko mu je zaklical „naprej“ šel nazaj. Kar naenkrat mu zakliče zopet „Naprej!“ Osel je urno korakal nazaj. Nato zakliče šaljivec

svojemu oslu: „Aha, jaz vidim, da si general Kuro-patkin!“ Glasen smeh in krohot je sledil tem besedam. Na povelje policije pa se je cirkus moral takoj zapreti in šaljivca so odgnali v zapor.

Nočejo iti k volitvi. V Isoli bi se bile morale te dni vršiti občinske volitve. Zanimanje je bilo tako malo, da se n. p. iz prvega razreda niso mogle vršiti volitve, ker ni prišel noben volilec volit.

Kot vohuna (špijona) so baje prijeli nekega avstrijskega častnika (oficirja) italijanski finančni stražniki na italijanskih tleh v Trenti. Odvedli ga so v Videm (Udine).

Od medsebojnega zavarovalnega društva proti požaru so bili izvoljeni za 6letno dobo (toraj od 1905—1911) med drugimi ti le odborovi poslanci. Franc Girstmayr, posestnik v Mariboru, Osvald pl. Kodolitsch, veleposestnik in župan v Radgoni, Josef Lenko, veleposestnik v Sv. Petru v Savinski dolini, Alfred pl. Moscon, veleposestnik v Pišecah pri Brežcah, Alexander Nagi, inženier v Mariboru, Jožef Ornig, župan ptujski in Albert Stiger, župan slovenjebistriški.

Ustrelil se je na Dunaju g. dr. Etluard Wolfhardt, nemški državni poslanec mariborški in ptujski. Bolezen na živcih je bila vzrok prerane smrti izvanredno delavnega moža. Z Wolfhardtom je zgubil posebno Spodnji Štajer jako navdušenega naprednega borilca proti klerikalstvu, kateri se je vedno potezoval za blagor ljudstva. Umrli je neumorno skrbel za nemške šole in je tako koristil tudi slovenskemu ljudstvu, nudeč mu priliko, da se nauči drugega deželnega jezika. Jako delaven je bil tudi v gospodarstvenem oziru, saj je bil ravno Wolfhardt eden izmed tistih, ki so odločno zahtevali neprenehoma denarne podpore za spodnještajerske posestnike vinogradov, kateri so bili oškodovani po trsni uši. Še zadnji dan svojega življenja vdeležil se je blag pokojnik nekega zborovanja, pri katerem se je razpravljalo glede nove vinske postave. Klerikalci ga kot svojega hudega nasprotnika seveda niso nikdar marali. Naj mu bode zemljica lahka.

Nekaterim naročnikom smo poslali račun za zaostalo naročnino, ter jih prosimo, da blagovolijo takoj vposlati dotične zneske, ker se jim pošiljatev lista drugače mora vstaviti.

Gospodarske in gospodinjske stvari.

Ali smemo saditi v ameriške vinograde še druge rastline? V nove ameriške vinograde ne sadite nobenih rastlin! — Naši vinogradniki grešé v tem oziru jako mnogo. Novi trtni nasadi so dostikrat bolj podobni njivi nego vinogradu. Nekateri mislijo, da ima turšica, pesa, krompir itd. samo kratke korenine in da ne škodijo mladi trti. To ni res. Turšica in tudi druge rastline poženejo celo nad 1 m daleč korenine, ki kradejo trti redilne snovi. Tudi s senco ji škodujejo. Ker ima trta prvo in drugo leto le malo razvite korenine, ki se nahajajo bolj pri vrhu, ji te

rastline mnogo bolj škodujejo nego potem, ko trta korenine v globočino. Skušnje učijo, da on, ki je zasadil prvo leto turšico ali kaj podobno v vinograd, najmanj eno trgateg. Večinoma se jim ravnanjem tudi trte močno pokvarijo.

Senica spada med najbolj koristne naše ker se hrani večinoma od žuželk osobito od nic in njihovih jajčic. Išče jih poleti in osobito pa za časa, ko gnezdi. Vsak mladič, korava navadno 4 do 6 v gnezdu požré na dan do 2 senic, katere mu nosita stariša. Četudi se je oni pritožil, da mu je ukrala senica kako pšén zrnó, vendar ta škoda se še davno ne more pšén jati s koristjo, ki jo napravlja ta ptica. Zato se pač dobro delo, če ji vržemo po zimi tu pšén kako mrvico. Osobito rada ima seme solučnic v vadvnih buč. Pač ostro kaznen bi zaslužili ki v naši okolici lové in moré senico, najboljšo prijateljico. Čudno se nam tudi zdi, da čejo nekateri pri nas, naj bi se uvrstila senica krdelo škodljivih ptičev! (Utice za gujezda senice se po jako nizki ceni pri načelniku ptujskega župnkega varstvenega društva g. L. Slawitsch, florij trg v Ptuj.)

Rezanje korenin pri trtah, katere sadimo. I treba rosne in srednje korenike na trtnem predno trte sadimo popolnoma odstraniti, v tem vsi edini. Nekateri pa so mnenja, da je treba vznožne korenike popolnoma pri deblu, oziroma 1 prst od njega odrezati. Tako delo pa ni opráčeno, ker izgubi trta mnogo moči in tudi naprav tako prikrajšanih koreninah mnogo bolj težavno sesalke nego na koreninah, ki so bolj mlade, oziroma na takih, ki so bolj oddaljene od debla. Zato bod prikrajšali sicer tudi vznožne korenike na trti, samo toliko, da jih v jami lahko razgrnemo, ne bi jih bilo treba zavijati. Čim bolj dolge vznožne korenike toraj pustimo, tem boljše so, vendar veči bodo tudi stroški za sajenje.

Obrezovanje sadnega drevja kedar se sadi. Ijše je, če se tako sadno drevje ne obrezuje in radi tega, ker so zadnja očesa na vejicah razvita in zato bolj težko poganjajo. Vsajen drevescu pa je treba čim prej listja, da dob napravo novih korenin potrebne redilne snovi. bolj se mora pa prikrajšati drevo v letu po sajenju.

Pisma uredništva.

Milwaukee Amerika. A. W. Za Ameriko velja na 3 krone avstrijske veljave za celo leto. Naroči se lahko dor in tudi vsaki dan. Vaša naročnina je plačana do 1. bruarja 1905. Srčno Vas pozdravlja uredništvo in upravnik.

Senca. Žalibog nam ni mogoče priobčiti. Dotični župniku smelo odpustite to malenkost, ker je po vsem h vreden, miren mož, vzoren duhovnik, ki se ne vtiče nikoli političen boj. Takim duhovnikom se mora prizanesti, ker je jako malo! Prosimo kaj družega. **Steblovník, Ameri** Vi imate plačano do 1. julija 1904. Poslano glede ured kranjske cunje, znanega poštenjaka Križmana, priobčimo v hodnji številki. **Naročnik 4025.** Za vsakokrat za ob naznanilo dve kroni. **Spodnja Polskava.** Gospod V. B. imate za plačati 2 kroni.